

PRILOGA „ZVONČKU“

Francek in Tonček.

Spisal A. S.

Francek in Tonček sta bila soseda in prav dobra prijatelja. Ni bilo dneva, da bi se ne sešla. Mati mu ni tega nikdar branila, saj je vedela, da je Toček dober deček. Nekega dne ga je pa vendarle vprašala: »Kaj pa ti tako ugaja pri Tončku, da si vedno želiš k njemu?« — »O, mama, Vi ne veste, kako prijetno je pri njem. Vsak dan mi pove kaj novega, kar je bral v knjigi, ki mu jo je prinesel letos sv. Miklavž«, odgovori Francek.

»No, če je pa tako, potem pa le pojdi tudi danes k njemu. Ko prideš domov, mi boš pa povedal, kar boš slišal pri Tončku«, je rekla mati. — Hitro je stekel Tonček v sosednjo hišo. Ko stopi v sobo, lepo pozdravi vse navzoče, potem pa stopi veselo k Tončku, ki ga je že težko pričakoval.

»Danes boš videl, kaj bom naredil«, reče Tonček Francku. »Ravno sedaj sem bral nekaj posebnega v tej lepi knjigi. Oče in mati, tudi vidva morata gledati«, ju povabi Tonček.

»No, saj bova. Le hitro pokaži, kar znaš«, odgovori oče in sede za mizo. Tonček pa stopi k omari in vzame iz nje kozarec, košček papirja, svinčnik, šivanke, zamašek in škarje.

»No, radoveden sem, kaj boš napravil z vso to ropotijo«, poreče oče ter gleda radovedno Tončka.

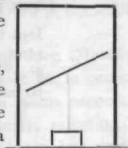
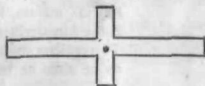
Ta pa je bil tih in zamišljen v svoje delo. Vzel je namreč papir in si nanj narisal tak-le križec ter ga s škarjami izrezal.

V sredi pa je s tanko obrezanim svinčnikom vtisnil luknjico, a papirja ni predrl. Potem pa je vtaknil šivanke v zamašek, tako da je stala lepo pokonci.

Na konec šivanke pa je obesil izrezani križec, da je vodoravno plaval na nji. Nato pa je poveznil črez vse to kozarec, ki ga je prej dobro obrisal s suho cunjo. Sedaj pa pogleda Tonček veselo radovedne gledalce in reče: »Ta križec lahko obrnem, kamor hočem, ne da bi dvignil kozarec ali se križca količkaj dotaknil«.

Vsi so odkimavali ter dejali, da je to nemogoče. A glejte, kaj je sedaj storil Tonček! Vzel je iz žepa robec in pričel je drgniti ob eni strani kozarca. Kakor hitro je to storil, se je obrnil križec proti obdrgnjenemu mestu. Drgnil je potem na drugih mestih, in proti vsakemu takemu mestu se je križec obrnil. In ko je prav močno drgnil, se je pa začel križec kar sukati na igli.

To je bilo veselje! Niso se mogli dosti nagledati te čudne prikazni.

Oče, ki je pa bral vse to že prej in se le nalašč naredil nevednega, je sedaj vprašal: »No, Tonček, kaj misliš, zakaj pa se je ta križec ravnal po tvojem povelju in se obračal, kamor si hotel?«

»Ne vem. Tega ne pove knjižica. Rečeno je le, kako in kaj naj se stori in kakšen bo učinek, drugega nič«, odgovori Tonček.

»No, povedal vam bom pa jaz«, reče oče in nadaljuje: »Ako drgnemo steklo, postane električno, in sicer stekleno (pozitivno) električno. Kot tako pa privlači papirnati križec. Ker pa je steklo slab prevodnik elektrike, ostane kozarec električen le na onem mestu, na katerem ga drgnemo. Radi tega pa tudi privlači križec vselej le na ono mesto, kjer si drgnil kozarec.

Poleg pozitivne elektrike imamo pa tudi smolno (negativno) elektriko, katera so je bila zbudila v križcu na onem koncu, kateri se je približal obdrgnjenemu mestu kozarca. Na nasprotnem koncu križca pa je bila naseljena elektrika istega imena, t. j. pozitivna. Torej obenem tudi vidimo, da električno telo (tu kozarec) privlači raznoimensko elektriko, istoimensko pa odbija.«

Veselega srca je prišel Tonček domov k svoji mami in ji vse to natančno opisal, kar je videl pri Tončku. Mati je bila pa zadovoljna, da ima Francek tako pridnega in dobrega prijatelja.

Dragi čitateljčki, sedaj pa hitro škarje v roke ter napravite ravno tako, kakor je napravil naš Tonček! Prav gotovo se vam vse dobro posreči. — Tonček vam obljublja, da vam bo še večkrat kaj pokazal.

Bog!

Pozimi.

Kaj jaz maram, ko pri peči
gorki z materjo sedim!
To resnično moram reči,
da se zime ne bojim!

Ko odhajam v cerkev, v šolo,
v plašč zagrinjam se gorak;
kje li daleč na okolo
koga plašč še krije tak?

Jesti imam vedno dosti,
zdrav sem in vesel ko ptič;
drug, če hoče, naj se posti,
jaz ne vem o gladu — nič!

Naj besni le zunaj zima,
naj zmrzuje, pada sneg,
zame le veselje ima
belo polje, beli breg . . .

Ne! — To trda je beseda!
Bog daj skoro gorkih dni:
Mnog živi otrok, ki beda
mlada leta mu greni.

Nima, nima kosca kruha . . .
Zunaj zima, v srcu mrak . . .
Često so ušesa gluha,
kadar prosi siromak.

Teh otrok se Ti usmili,
vsemogočni, dobri Bog!
Na pomoč jim pridi v sili,
reši stisk jih in nadlog! . . .

Janko Leban.

